

dezelfde taal te spellen, die bij Kollewijn c.s. zoo geliefd was. Hij betreurt het, dat Groningers en Overijselaars zich richten naar hunne minderen [de Hollanders], die het in morphologische destructie verder hebben gebracht; en hij hekelt de syncope der *d*, en de toomeloze assimilatiezucht: *possegel, kosschool, la'wel za'k maar is?* Hij spreekt van de „fatale zucht om zekere consonanten indistinct uit te spreken”. Men oefene zich in „fonetische zelfbeheersching”. „Ook de schrijftaal kan hier van heilzamen invloed zijn en is dit reeds vaak: nevens *nies* en *niks* wordt veelal *niets* gehoord. Een concessie aan het schrift. Een triomf van het aesthetisch zelfbedwang. Laten we in die richting voortwerken”. (81-82). — „Men eerbiedige den edelen en hooger en stij! Als ik *menseliefde* bij een dichter of redenaar lees, werp ik het boek weg” (77). Het angstvallig vermijden van woorden uit de schrijftaal maakt moderne letterkundige gewrochten ergerlijk familiaar en plat (83). Van het kinderen- en onderwijzersargument wil Cosijn niet hooren: „een kind dat onze spelling niet leeren kan, kan *niets* leeren” (61-64). Hij wijst op de overheerschende plaats, die het lezen inneemt: „we lezen veel meer dan we spreken”, en op het hoe: vaste woordbeelden, in eens door het oog omvadend, en onmiddellijk in voorstellingen omgezet. Daar ligt „het geheim van de stabiliteit der schrijftaal” (68-69). [Logeman's tegenwerping, *T. en Lett.* 6, 191 houdt geen steek]. Toch wilde hij de stomme *ch* in *sch* wel laten vervallen (behalve *isch*), maar de *ee* en *oo* in geen geval: geen *bedelen* of *bedélen* voor *bedeelen*! (73, 76). Zoo is Cosijn, al wil hij de buigings-*n* (behalve voor het betrekkelijke voornaamwoord) gaarne opgeven, en in de geslachtelijke pronominaale aanduiding ook wijziging brengen (83-84), toch een zeer compromitteerend getuige voor de School van Kollewijn. Heel duidelijk blijkt hij dat, waar hij, sprekend over de quasi-wetenschappelijke aanmoediging om dialectisch te schrijven door „koele waarnemers van het object Taal: *corpus vile*, helaas”, uitroept: „Welk een *hysterie*!” Hij wenscht voor alles het hoogere en beschaafde. Hij zou de zwevende „beschaafde spreektaal” wel op Fransche wijze in een „constateerboek” willen vastleggen. Want „de afstand tusschen gesproken en geschreven wordt met den dag grooter; en zelfs de fijne taal verwildert”. Maar de oorzaak zoekt Cosijn in „het natuurlijk er op los praten zonder acht te geven op wat juist is en wèl luidt” (81-82).

57 Men kent de fraaiïgheden nog wel: faljiet, mienister, justiet-sie, ofsier, iedieoot, horloozje, pasiënt, mieljoenen, koepee, konvokaatsie, odekolonje, sijfer, naatsie, sent, brosjure, masjiene, buro, kado, reels, enz. Ik neem deze meest op uit een overvloed in romantisch werk van Kollewijn en lezingen van Van den Bosch.